

OTSOLAN KANSALAIPOISTO

TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA 2018

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN MUKAAN

YHTEINEN OSUUS

KUVATAIDE

KÄSITYÖ

OTSOLAN KANSALAIISOPISTON
OPETUSSUUNNITELMATYÖRYHMÄ

Arvela Riina

Kopio Juha

Storberg Päivi

Varjus Sointu

Vesanen Maarit

Vuollet Johanna

Koordinaattori Varjus Sointu

Sisällysluettelo

1 OPETUSSUUNNITELMA	5
1.1 Opetussuunnitelma-järjestelmä ja opetus-suunnitelman perusteet.....	5
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen.....	5
1.3 Otsolan kansalaisopiston tavoitteet ja toiminta-ajatus.....	5
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	7
2.1 Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä	7
2.2 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
2.3 Arvoperusta	7
2.4 Oppimiskäsitys.....	8
2.5 Oppilaaksi ottamisen periaatteet.....	8
2.6 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	9
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	10
3.1 Oppimisympäristöt	10
3.2 Toimintakulttuuri.....	10
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	12
4.1 Opintojen laajuus	12
4.2 Opintojen rakenne.....	12
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	13
6 OPPIMISEN ARVIOINTI	14
6.1 Arvioinnin tehtävä	14
6.2 Arviointi opintojen aikana	14
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen	15
6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	15
7 KUVATAIDE	17
7.1 Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävät	17
7.2 Varhaisiän kuvataidekasvatus	18
7.3 Kuvataiteen yhteiset opinnot.....	19
7.3.1 Kuvataiteen yhteisten opintojen tavoitteet	20
7.3.2 Kuvataiteen yhteisten opintojen opintokokonaisuudet.....	21
7.4 Kuvataiteen teemaopinnot	24
7.4.1 Kuvataiteen yhteisten opintojen tavoitteet	24
7.3.2 Kuvataiteen yhteisten opintojen opintokokonaisuudet.....	25
7.4 Työtavat kuvataiteen opetuksessa.....	27
7.5 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	27
8 KÄSITYÖTAIDE	29
8.1 Käsityön yhteiset opinnot	30
8.1.1 Käsityön yhteisten opintojen tavoitteet	30
8.1.2 Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt	31
8.1.3 Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet	33
8.2 Käsityön teemaopinnot	35

8.2.1 Käsityön teemaopintojen tavoitteet.....	35
8.2.2 Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt	36
8.2.3 Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet	36
8.3 Työtavat käsityön opetuksessa.....	38
8.4 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	38

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelma-järjestelmä ja opetus-suunnitelman perusteet

Otsolan kansalaisopistossa järjestetään taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan lapsille ja nuorille kuvataiteessa ja käsityössä.

Taiteen perusopetus pohjautuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) ja asetukseen taiteen perusopetuksesta (813/1998). Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä sekä arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista opetussuunnitelman perusteissa (määräys OPH-2069-2017), joiden pohjalta tämä opetussuunnitelma on laadittu.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksessa opetus-toimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen henkilöstöstä säädetään laissa (633/1998). Taiteen perusopetuksesta sekä opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään opetus-toimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998). Opettajan on ennen tehtävän vastaan-ottamista esitettävä lain mukainen (504/2002) rikosrekisteriote.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilai-

toksen ja sen toimintaympäristön oma-leimaisuus.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen opettajien, rehtorin ja opiston henkilökunnan kanssa. Opisto pyrkii arvioimaan toimintaansa ja opetussuunnitelmaa kehitetään tarpeen mukaan.

Otsolan kansalaisopisto on sitoutunut taiteen perusopetuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin ja noudattaa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää voimassa olevaa lainsäädäntöä. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään.

1.3 Otsolan kansalaisopiston tavoitteet ja toiminta-ajatus

Otsolan kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opisto voi järjestää myös perusopetusta, lukio-koulutusta, ammatillista koulutusta ja muuta koulutusta sekä koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää tutkimus- ja palvelutoimintaa siten kuin on säädetty tai määrätty. Opisto voi järjestää koulutusta sekä tutkimus- ja palvelutoimintaa myös maksullisena palvelutoimintana.

Valtionosuutta saava Otsolan kansalaisopisto tarjoaa monipuolista opinto- ja harrastustoimintaa eri aihepiireissä: kielet, tietotekniikka, luonnontieto, musiikki, kuvataiteet, kädentaidot ja liikunta. Ohjelma koostuu pitkäkestoisista opintoryhmistä sekä lyhytkursseista. Kunkin opetuskauden tarjonta löytyy toiminta-alueen talouksiin jaettavasta opetusohjelmaesitteestä sekä Internet-sivuilta www.otsola.net.

Otsolan kansalaisopiston tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa ja tukea yksilön monipuolista kehittymistä luomalla opiskelu- ja osallistumismahdollisuuksia, jotka ovat kaikkien saavutettavissa lähellä ja edullisesti. Vuonna 1945 toimintansa aloittaneen opiston toiminta-alue käsittää Porin kaupungin lisäksi Nakkilan ja Eurajoen. Otsolan kansalaisopisto on yksi Suomen settlementiliikkeen kansalaisopistosta. Suomalaisen settlementiliikkeen toiminta-ajatuksena on toimia poliittisesti sitoutumattomana, ekumeenisen kristillisen perustansa tunnustavana kansalaisliikkeenä, joka tukee ihmisenä ja lähimmäisenä kasvamista sekä elämän eheytymistä. Settlementiliike sitoutuu

edistämään erityisesti vaikeimmissa tilanteissa olevien ihmisten selviytymistä.

Settlementiliikkeen perusarvoja ovat arjen keskellä toteutuva lähimmäisen-rakkaus, yhteisöllisyys ja erilaisten ihmisten välinen yhteistyö. Liikkeen toimintaa ohjaavia arvoja ovat yksilön oikeuksien kunnioittaminen, erilaisuuden hyväksyminen, luottamus ihmisen ja hänen yhteisönsä kykyyn ratkaista itsenäisesti omia ongelmiaan, paikallisuus, usko henkilökohtaisen ystäväyden ja yhteyden mahdollisuuteen yli kaikkien rajojen, sitoutuminen heikommassa tilanteessa olevan ihmisen tilanteen parantamiseen sekä ihon väristä, sukupuolesta tai kulttuurista riippumaton tasa-arvoisuus.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä

Taiteen perusopetus on lapsille ja nuorille suunnattua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää taideopetusta, jonka tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään elinikäistä taiteen harrastamista ja taidesuhteen kehittymistä. Opetus antaa valmiuksia asianomaisen taiteenalan jatko-opintoihin.

Taiteen perusopetuksen tarkoituksena on hyödyntää paikalliskulttuurin ominaispiirteitä ja uudistuvia kulttuuriperinteitä. Opetuksessa huomioidaan eettiset ja kestävän tulevaisuuden näkökulmat ja luodaan pohjaa esteettiselle ja emotionaaliselle kasvulle.

Taiteenalan opetuksessa on tavoitteena monipuolisen ja laadukkaan opetuksen avulla luoda oppilaalle mahdollisuus kokea taidetta ja ilmaista itseään taiteellisesti. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä sekä vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

2.2 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta

nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselle merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta. Oppilas kokeilee, harjoittelee ja soveltaa taiteen-alansa ilmaisukeinoja moniaistisesti.

Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

2.3 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihmiselle on tärkeää olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja tulla hyväksytyksi yhteisössään. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioittamaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen

ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Otsolassa tasa-arvoisuus ilmenee oppilaaksi ottamisessa, ihmisen persoonan kunnioittamisena sellaisena kuin hän on. Kurssit ovat avoimia erityisryhmille ja maahanmuuttajille. Opetus tukee oppilaan yhdenvertaisuutta ja kasvua ihmisenä. Yleisilmapiiri on toisia kunnioittavaa ja yhteistyöhön kannustavaa.

2.4 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehoisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia. Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omia kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Oppilasta kannustetaan asettamaan tavoitteita ja huomioimaan, että harjoitteluun ja harjoittelemaan oppimiseen kuluu aikaa. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Otsolassa arvostetaan oppilaan omaa suunnittelua, ilmaisua, päätöksentekoa ja tulkintaa. Oppilasta tuetaan pohtimaan omia taiteellisia vahvuuksiaan ja ymmärtämään omaa oppimistaan. Itsetunnon kehittymistä edistetään oppimisen ilon, vuorovaikutuksen, motivaation, arvostuksen, positiivisen palautteen ja tavoitteellisuuden avulla. Opetus kannustaa elämykselliseen ilmiöiden tutkimiseen.

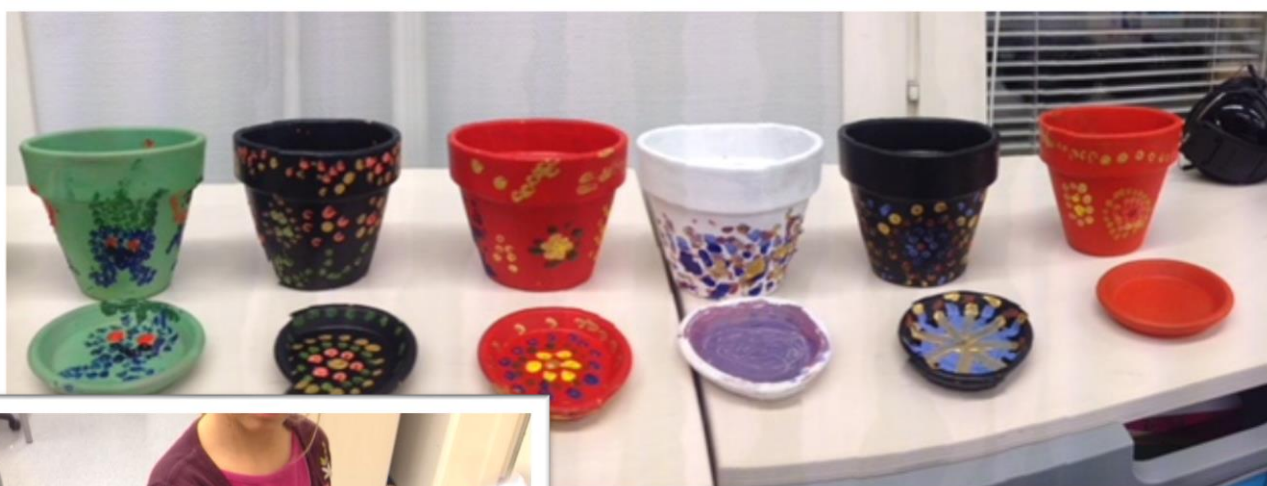
2.5 Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Oppilaat otetaan ryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä. Uusien oppilaiden ilmoittautuminen syksyllä alkaviin ryhmiin tapahtuu opistossa käytössä olevan ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Vanhat oppilaat voivat varata opiskelupaikan seuraavalle lukuvuodelle keväällä lukukauden päätyttyä. Vapaaksi jääneet paikat täytetään syksyn ilmoittautumisen yhteydessä ilmoittautumisjärjestyksessä.

2.6 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Opetuksesta vastaava opettaja voi olla yhteydessä huoltajiin Hellewin tekstiviestipalvelun tai sähköpostiviestipalvelun avulla tai jakaa oppilaille muita tiedotteita. Huoltajille annetaan tietoa opetus-suunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä ja arvioinnista.

Opettaja voi järjestää ryhmiinsä avoimien ovien päiviä tai kutsua vanhempia seuraamaan opetusta esimerkiksi kokoontumiskerran loppupuolella. Opiston toimintaa esitellään huoltajille myös kevätnäyttelyin ja sosiaalisen median avulla. Opettajaa kannustetaan luomaan kontakteja muihin taidealan asiantuntijoihin, taideinstituutteihin ja -museoihin opetuksen monipuolistamiseksi.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Taiteen perusopetusta annetaan Otsolassa oppimisympäristöissä, jotka ovat fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisia. Ilmapiiri pyritään pitämään avoimena ja myönteisenä. Oppilaita rohkaistaan ja innostetaan kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjä pyritään laajentamaan luokkatilojen ulkopuolelle ja hyödyntämään oppilaitoksen ulkopuolelta löytyviä yhteistyömahdollisuuksia.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohdana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta.

Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

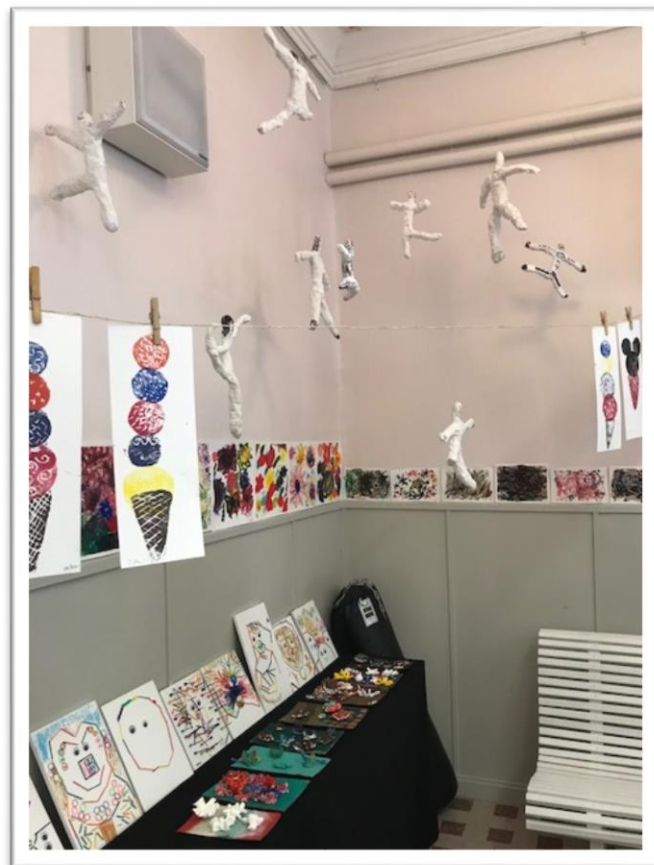
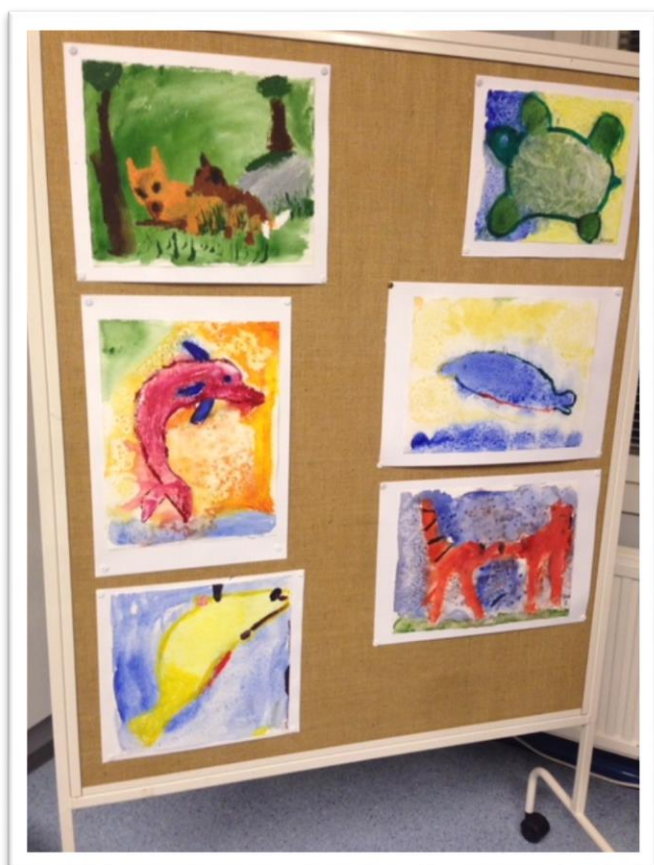
Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Otsolan kansalaisopiston kuvataiteen ja kädentaitojen opettajien osallisuutta edistettiin ottamalla heidät mukaan opetussuunnitelmatyön laadintaan. Opetussuunnitelmatyöskentelyä varten luotiin opettajille Google Drive:iin kansiot helpottamaan tiedon jakamista. Google Drive toimii jatkossakin opettajien omaehtoisena yhteistyön kanavana. Yhteistyötä ja osallisuutta edistetään jatkossakin järjestämällä opettajille Otsolan kansalaisopiston puitteissa yhteisiä tapaamisia. Opettajat laativat opistolle vuosittain tarkemmat ryhmäkohtaiset opetussuunnitelmat, joista käy ilmi opetuksen vuosittainen sisältö.

Oppilaiden töitä esitellään yleisölle Otsolan kevätnäyttelyissä. Oppilaat voivat

järjestää näyttelyissä työnäytöksiä tai pitää arpajaisia. Otsolan kahvioon, paikallisiin kirjastoihin tai muihin näyttelytiloihin on mahdollista järjestää ryhmäkohtaisia näyttelyitä. Otsolan nettisivuille voi julkaista verkkonäyttelyitä ja valokuvanäyttelyitä voi jakaa muille Otsolan taiteen perusopetuksen ryhmille tai naapuriopistoihin sähköisesti esimerkiksi Google Drive:in kautta.

Kerran vuodessa oppilaille annetaan mahdollisuus arvioida opetusta ja omaa toimintaansa opiston laatimalla arviointilomakkeella. Koosteet arvioinneista toimitetaan kyseisten ryhmien opettajille.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

Otsolan kansalaisopisto antaa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista perusopetusta lapsille ja nuorille Porissa, Nakkilassa ja Eurajoella. Kuvataiteen perusopetusta annetaan 5-16-vuotiaille ja käsityön perusopetusta 7-16-vuotiaille.

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallinen laajuus perustuu 45 minuuttiin pituiseen oppituntiin. Otsolan kansalaisopisto tarjoaa opiskelunsa aloittaneille oppilaille mahdollisuuden suorittaa koko kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän. Opetus mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttamisen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Otsolan kansalaisopistossa tarjotaan kuvataiteen ja käsityön perusopetusta. Opetusta annetaan lukuvuoden aikana 25 viikkoa. Syyslukukausi kestää 12 viikkoa ja kevätlukukausi 13 viikkoa. Oppituntien pituus vaihtelee varhaisiän 60 minuutista teema-opintojen 135 minuuttiin.

4.2 Opintojen rakenne

Otsolassa yleisen oppimäärän opinnot käsityön ja kuvataiteen aloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä kuvataiteen varhaisiän kasvatuksesta. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen.

Opetusta annetaan pääsääntöisesti normaalina viikoittain kokoontuvana kurssiopetuksena. Oppilas voi yhdistellä opintoja taiteen perusopetuksen eri taiteenaloilta. Taiteen perusopetuksen opinnot voivat sisältää myös opintokokonaisuuksiin ja niiden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia opintoja, kuten lyhytkursseja, kesäkursseja, verkkokursseja tai monimuoto-opetusta. Ainakin 20% opinnoista voi olla muuta kuin taiteen perusopetuksen opintoja. Opintoihin voi kuulua myös valinnaisia opintoja.

Opiskeluun voi sisältyä omatoimista työskentelyä opettajan kanssa etukäteen sovitulla tavalla. Omatoiminen työskentely voi koostua esimerkiksi taidenäyttely- tai museokäynneistä. Oppilas pyytää museosta/näyttelystä, johon on käynyt tutustumassa, leiman tai allekirjoituksen. Jokainen passin merkintä vastaa yhtä oppituntia (45 min). Omatoimista työskentelyä voi olla myös omalla ajalla suoritettua opettajan antamat tehtävät. Poissaolokertoja voi omatoimisella työskentelyllä korvata yhteisissä opinnoissa enintään 8 tuntia/vuosi ja teemaopinnoissa enintään 12 tuntia/vuosi.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Otsolan kansalaisopisto huolehtii tarvittaessa oppimäärän yksilöllistamisestä ja laatii oppimäärän vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistäminen tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Oppimäärän yksilöllistamisestä

annetaan tietoa huoltajalle tarpeen mukaan.

Otsolan kansalaisopistossa opetuksessa huomioidaan erityislahjakkaat ja erityistä tukea tarvitsevat oppilaat. Mikäli oppilas tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan, oppimäärää yksilöllistetään siten, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Henkilökohtaiseen opetussuunnitelman laatimiseen ja tukitoimien järjestämiseen opistossamme ei ole lisämäärärahaa, joten yksilöllistäminen voidaan toteuttaa vain osittain.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja ohjata oppilasta tarkastelemaan itsenäisesti omaa oppimistaan. Arviointi antaa suuntaa oppilaan oppimiselle, ja sen avulla voidaan asettaa uusia tavoitteita ja haasteita. Arvioinnilla avulla voidaan pysähtyä tarkastelemaan tuotoksia ja perehtyä oppilaan tekemisen aikana syntyneisiin oivalluksiin ja ajatuksiin. Arviointi on vuorovaikutteista ja sen tulee olla yleisluontoisesti kannustavaa. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. Numeroarviointia ei taiteen perusopetuksessa käytetä.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Arvioinnin tehtävä on tukea ja ohjata oppilaan oppimista ja edistymistä opinnoissa. Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Pääasiallinen arviointi tapahtuu suullisesti vuorovaikutteisesti opetuksen yhteydessä opettajan jatkuvana palautteena, vertaisarvioinnilla ja oppilaan itsearviointina. Arviointi on ohjaavaa, kannustavaa ja

rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen.

Arvioinnissa tarkastellaan sekä oppimistapahtumaa että tuotoksia. Oppilaan oppimistulosten arvioinnin perustana on opiskelijan oma tavoitteiden asettelu, työskentelyprosessi sekä prosessin tuloksena syntyneet tuotokset. Lukuvuoden alussa oppilas ja opettaja määrittelevät yhdessä kullekin oppilaalle henkilökohtaisia tavoitteita ja päämääriä. Lukuvuoden lopussa käydään yhdessä läpi asetettuja tavoitteita ja niiden saavuttamista. Arvioinnin työkaluna voidaan käyttää lomaketta, jonka avulla tieto arvioinnista välittyy myös huoltajille.

Lukuvuoden aikana voidaan pitää *palautetuokio*, jossa oppilasta rohkaistaan kertomaan teoksestaan, tarkastelemaan kehittymistään, vastaanottamaan palautetta ja antamaan rakentavaa palautetta muille. Palautteen annolla pyritään ohjaamaan oppilasta tarkastelemaan erilaisia taiteellisia tuotoksia, arvostamaan erilaisia näkökulmia ja kannustamaan oman työn arvostamiseen. Vertaisarvioinnilla opitaan sanallistamaan oppimiskokemuksia.

Oppilaita ohjataan myös tallentamaan omaa työskentelyään oppimisalustalle tai kuvagalleriaan, jolloin koko oppimisprosessi ja kehityskaari saadaan dokumentoitua ja tehtyä näkyväksi sekä oppilaalle että huoltajille. Prosessin tallentaminen mahdollistaa myös tiedon siirtymisen taidekoulun eri opettajille.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetus-suunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Taiteen perusopetuksen yhteisiin opintotunteihin on mahdollista hyväksi lukea opintoja eri taiteen alan perusopetuksen tunneilla. Eri taiteenalan tunteja voi olla ainakin 20% taiteen perusopetuksen yhteisistä opinnoista.

6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Vuosittain osallistuminen kirjataan opiston tietokantoihin. Tarvittaessa opiston toimistosta voi pyytää vuosittaisen opintotodistuksen. Opintonsa keskeyttäneet tai lopettaneet oppilaat saavat pyydettyessä maksullisen osallistumistodistuksen opinnoistaan. Osallistumistodistukseen kirjataan kertyneet läsnäolotunnit ja suoritettut opintokokonaisuudet. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättyessä oppilaalle annetaan päättötodistus (ilmainen), kun hän on suorittanut 500 tunnin yleisen oppimäärän. Annettava todistus on Opetushallituksen suositusten mukainen.

Opintoihin sisältyvät 300 tunnin laajuiset yhteiset opinnot ja 200 tunnin laajuiset teemaopinnot. Päättötodistukseen merkitään kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet. Taiteen perusopetuksen päättötodistus tai osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- ❖ todistuksen nimi
- ❖ koulutuksen järjestäjän nimi
- ❖ oppilaitoksen nimi
- ❖ taiteenala
- ❖ oppilaan nimi ja henkilötunnus
- ❖ opiskeluaika vuosina
- ❖ oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- ❖ oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot, kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- ❖ rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- ❖ jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- ❖ kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä

- ❖ jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai

asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman

- ❖ merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

7 KUVATAIDE

Otsolan kansalaisopisto antaa visuaalisten taiteiden kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaista perusopetusta 7-16-vuotiaille lapsille ja nuorille Porissa, Nakkilassa ja Eurajoella. Otsolan kansalaisopiston opetussuunnitelma perustuu taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteisiin OPH 2017, ja se on laadittu yhteistyössä opiston opettajien, oppilaitosjohdon ja muun opiston henkilökunnan kanssa.

7.1 Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävät

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itse-tuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin sekä luoda perusta oppilaan omakoh-

taisen taidesuhteen kehittymiselle, kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle antaen myös valmiudet taiteenalan jatkokoulutukseen hakeutumiselle.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehittymistä kuvataiteen keinoin sekä kehittää oppijan visuaalista havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkitsemisen ja arvottamisen taitoja. Lisäksi taiteen opiskelun tehtävänä on edistää oppijan kykyä vaalia ja kehittää omaa kansallista kulttuuria sekä kykyä arvostaa muita kulttuureja. Opintojen aikana oppilasta kannustetaan arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opetuksen tehtävänä on kannustaa oppilasta nauttimaan kuvataiteesta, tarjota tekemisen iloa ja edistää luovan ajattelun kehittymistä. Oppilas toimii aktiivisena

yksilönä ja vuorovaikutteisena ryhmän jäsenenä, ja häntä ohjataan määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Opetus tarjoaa oppilaalle mahdollisuuksia tutkia itselle merkityksellisiä sisältöjä ja teemoja taideilmaisun keinoin. Opetuksessa tuodaan esille taiteiden ja tieteiden välisiä yhteyksiä, joita tutkimalla oppilas voi löytää itselleen uusia oppimisen oivalluksia.

Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

7.2 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkimien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta.

Otsolan kansalaisopistossa varhaisiän kuvataidekasvatus tapahtuu taiteen perusopetukseen valmistavina opintoina. Varhaisiän kuvataiteen opinnot on suunnattu 5–6-vuotiaille. Valmistavissa opinnoissa tutustutaan visuaaliseen kulttuuriin ja sen toimintatapoihin lapsen omaa elämismaailmaa hyödyntäen. Työskentely on leikinomaista, tutkivaa ja uteliaisuuteen rohkaisevaa moniaistista kokeilua. Keskiössä ovat lapsen omat havainnot ja niiden pohtiminen. Opetus tarjoaa kokonaisvaltaisia kokemuksia, joiden tarkoitus on kehittää lapsen ajattelua, ilmaisua ja vuorovaikutuksen taitoja. Ryhmän sisällä tärkeää on oppimisen ilo yksin ja yhdessä muiden kanssa.

Oppilas tutustuu kuvataiteen välineistöön ja materiaaleihin sekä taiteiden välisiin työskentelymuotoihin. Tarkastelun kohteina voivat olla esimerkiksi rakennettu ympäristö, luonnonympäristö ja taiteen historia sekä nykytaide uusine teknologioineen.

Valmistavissa opinnoissa huomioidaan taiteenalan luonne ja pitkäjänteinen työskentely, jossa oppiminen tapahtuu vähitellen ja aikaa vaatien. Monipuoliset ja vaihtelevat työtavat tukevat motoristen taitojen harjoittamista. Jokaisen oppilaan

pitää voida kokea olevansa omana itsenään arvokas oppilaitoksen jäsen.

Otsolan kansalaisopistossa toteutettavat varhaisiän kuvataidekasvatuksen opinnot ovat kestoaltaan pääsääntöisesti kahden lukuvuoden mittaiset. Opetus rakentuu vuosittaiselle runkosuunnitelmalle.

7.3 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yhteisten opintojen opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Otsolan kansalaisopistossa toteutettava kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen 300 tunnin laskennallinen laa-

juus muodostuu kahdesta opintokokonaisuudesta.

Opintokokonaisuus yksi (1) on suunnattu 7–9-vuotiaille ja on kestoaltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen, yhteensä 150 tuntia. Opintokokonaisuus kaksi (2) on suunnattu 10–12-vuotiaille ja on kestoaltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen, yhteensä 150 tuntia. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittaiselle runkosuunnitelmalle, joka antaa tavoitteet tiedollisen ja taidollisen osaamisen laajentamiselle ja syventämiselle.

7.3.1 Kuvataiteen yhteisten opintojen tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja kuvataiteen eri osa-alueisiin tutustuminen. Opintojen aikana perehdytään erilaisiin materiaaleihin ja tekniikoihin. Opinnoissa saadaan oppia muoto- ja väriopin perusteista sekä sommittelusta tehtävien muodossa. Keskeistä on taiteen tekemisen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti.

Oppilasta rohkaistaan luovaan ilmaisuun ja oivallusten löytämiseen kokeilujen ja tekemisen kautta. Opinnoissa opiskelijalla on aktiivinen rooli, joka tutkii, suunnittelee, ja kokeilee. Opinnoissa huomioidaan kuvailmaisun prosessimaisuus eri vaiheineen sekä opitaan sattuman merkitys.

Tärkeää on myös omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta, ja niiden työstäminen visuaaliseen muotoon. Opintojen tavoitteena on tukea oppilaan taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista.

Opetuksen tarkoituksena on kehittää oppilaan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia sekä tarjota elämyksellisiä kokemuksia. Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen kokemusten kautta. Opetuksen tavoitteena on avata opiskelijalle mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja visuaalista kulttuuria sekä niiden tuottamia merkityksiä. Kuvataiteen opetuksessa huomioidaan pitkäjänteinen työskentely, jossa oppiminen tapahtuu vähitellen ja aikaa vaati.

7.3.2 Kuvataiteen yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1 RENESANSSI

150 tuntia, 3 lukuvuotta
7-9-vuotiaat

TAVOITTEET

Taidesuhde

- ❖ Tutustua monipuolisesti kuvallisen kielen ja kuvailmaisun perusteisiin, tekniikoihin ja niiden luomiin ilmaisullisiin mahdollisuuksiin.
- ❖ Kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen ja rohkaista löytämään uusia oivalluksia työskentelyn kautta.
- ❖ Tukea oppilaan taideilmaisua, oma-kohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja itsetuntemuksen kehittymistä.

Visuaalinen lukutaito

- ❖ Rohkaista oppilasta tarkastelemaan ja tutkimaan erilaisia teoksia, kuvia, aihepiirejä, ilmiöitä ja ympäristöjä.
- ❖ Antaa oppilaalle valmiudet havaintojen kuvalliseen työstämiseen.
- ❖ Innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.
- ❖ Opastaa oppilas taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- ❖ Tukea oppilaan luovaa ajattelua ja omien näkemysten ilmaisua.
- ❖ Kannustaa oppilasta ilmaisemaan sanallisesti ja taiteen keinoin omia kokemuksiaan, ajatuksiaan ja tunteitaan.

- ❖ Harjoitella ryhmässä toimimista, toisten huomioimista ja yhteisten sääntöjen noudattamista.

SISÄLLÖT

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- ❖ Tutkitaan kuvan rakennetta ja kuvan kieltä.
- ❖ Harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua ja kuvista keskustelemista.
- ❖ Perehdytään laaja-alaisesti erilaisiin kuvan tekemisen välineisiin ja materiaaleihin sekä niiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin turvallisuustekijät ja kestävä kehitys huomioiden.

Omat kuvat

- ❖ Tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista ja elämänpiiristä nousevia sisältöjä.
- ❖ Pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä.

Taiteen maailmat

- ❖ Tutkitaan eri aikakausien, kulttuurien ja visuaalisten taiteenalojen teoksia.
- ❖ Tutustutaan nykytaiteen taideteoksiin ja taiteilijoiden tuotantoon.
- ❖ Osallistutaan paikalliseen taidetoimintaan, tutustutaan visuaalisten alojen eri toimijoihin sekä vierailaan taidenäyttelyissä ja kulttuurikohteissa mahdollisuuksien mukaan.

Visuaalinen ympäristö

- ❖ Tutkimaan erilaisia ympäristöjä: luontoa, rakennettua ja esineympäristöjä.
- ❖ Harjoitellaan visuaalisen ympäristön

havainnointia ja tulkitsemista tarkastelemalla sitä esteettisestä, ekologisesta ja eettisestä näkökulmasta.

- ❖ Kehitetään oppilaan visuaalista lukutaitoa.

OPINTOKOKONAISUUS 2 BAROKKI

**150 tuntia, 3 lukuvuotta
10-12-vuotiaat**

Opintokokonaisuuteen sisältyy myös opintokokonaisuus 1 tavoitteet ja sisällöt.

TAVOITTEET

Taidesuhde

- ❖ Perehdytetään oppilas kuvataiteen raja-alueella oleviin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin.
- ❖ Kannustetaan oppilasta tutustumaan hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

- ❖ Tuetaan oppilaan visuaalisen lukutaidon kehittymistä kannustamalla oppilasta tutkimaan visuaaliseen kulttuuriin ja kuvakulttuuriin liittyviä ilmiöitä sekä ympäristön visuaalisuutta eri näkökulmista.
- ❖ Perehdytetään oppilas eri kuvantulkinnan keinoihin.
- ❖ Ohjataan oppilasta hyödyntämään kuvatulkinnan keinoja kuvien ja kuvastojen tarkastelussa ja soveltamaan niitä taidetyöskentelyssään.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- ❖ Tuetaan oppilasta ottamaan kantaa itselle merkityksellisiin asioihin taiteen keinoin.
- ❖ Kannustetaan oppilasta pohtimaan kuvataidetta ajallisesti, kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti.
- ❖ Ohjataan oppilasta avoimeen vuorovaikutukseen ja rohkaistaan ilmaistamaan ajatteluaan ja näkemyksiään ryhmässä.
- ❖ Opetetaan ymmärtämään eri asioiden ja ilmiöiden monitulkinnallisuutta.
- ❖ Kannustetaan opiskelijaa pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja sekä tarkastelemaan niitä omassa kuva-ilmaisuudessa ja toiminnassa.

SISÄLLÖT

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- ❖ Perehdytään laaja-alaisesti erilaisiin kuvan tekemisen välineisiin ja materiaaleihin sekä niiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin turvallisuustekijät ja kestävä kehitys huomioiden.
- ❖ Huomioidaan monitaiteelliset työmuodot.
- ❖ Perehdytään mahdollisuuksien mukaan digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksiin taiteellisessa ilmaisussa.
- ❖ Tutustutaan erilaisiin taidealoihin, kuten monitaiteellisiin työmuotoihin, valokuvataiteeseen, muotoiluun, elokuva-, video- ja mediataiteeseen, ympäristö-, yhteisö- ja katutaiteeseen mahdollisuuksien mukaan.
- ❖ Kannustetaan oppilasta tarkastelemaan ja tulkitsemaan erilaisia kuvia.

Omat kuvat

- ❖ Harjoitellaan ja kehitetään oppilaan omaa kuvailmaisua.
- ❖ Opetellaan hahmottamaan omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja havainnoimaan omien kuvien suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.
- ❖ Kannustetaan oppilasta havainnoimaan elinpiiriään ja visuaalista ympäristöään uteliaasti ja avoimesti ja annetaan oppilaalle valmiudet työstää havaintonsa kuviksi.

Taiteen maailmat

- ❖ Tutustutaan nykytaiteen taideteoksiin ja taiteilijoiden tuotantoon.
- ❖ Käsitellään taiteen kulttuurisidon-

naisuutta sekä taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

- ❖ Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan visuaalisten alojen eri toimijoihin ja toteuttajiin sekä kulttuuri- ja taidekohteisiin.

Visuaalinen ympäristö

- ❖ Opetellaan hahmottamaan omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja havainnoimaan omien kuvien suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.
- ❖ Tutkitaan erilaisia ympäristöjä: luontoa ja rakennettua ympäristöä, esineympäristöä ja mediaympäristöjä.

7.4 Kuvataiteen teemaopinnot

7.4.1 Kuvataiteen yhteisten opintojen tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen, kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Teemaopintojen 200 tunnin laskennallinen laajuus muodostuu yhdestä (1) opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuus on kestoaltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen. Opintokokonaisuuteen voi sisältyä eripituisia ja sisältöisiä työpajoja ja kursseja.

Teemaopinnot on suunnattu lähinnä 13–16-vuotiaille nuorille. Teemaopintoihin siirrytään pääsääntöisesti oppilaan saavuttaessa teemaopintoihin vaadittavan iän ja taitotason. Teemaopintojen opiskelussa ei edellytetä yhteisten opintojen opintokokonaisuuksien suorittamista, vaan oppilaaksi voidaan ottaa 13–16-vuotias nuori, jolla ei ole aiempia opintoja kuvataiteen perusopetuksessa. Teemaopinnot voi aloittaa vaikka kaikkia yhteisiä opintoja ei olisikaan suoritettu. Päättötodistukseen oikeuttava 500 tunnin laskennallinen laajuus edellyttää kuitenkin 300 tunnin yhteisten opintojen ja 200 tunnin teemaopintojen suorittamista tai niihin rinnastettavien opintojen hyväksi lukemista. Alle 13-vuotiaat voivat osallistua teemaopintoihin liittyviin opintoihin, jos opinnot soveltuvat iän ja tietotaidon mukaisesti ko. ikäryhmälle.

Otsolan opisto päättää tarjottavista teemaopinnoista. Teemaopintojen suun-

nittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan vuosittain olevat painopisteet ja ko. opintojen toteuttamiseen liittyvät tekijät, kuten saatavilla oleva tila, välineistö ja pätevä opettajisto. Teemaopintoja voidaan järjestää kuvataiteen eri osa-alueita käsittelevinä kuvataidetyöpajoina sekä kuvataiteen osa-aluetta painottavina työpajoina. Kuvataiteen osa-alueeseen painottuvia työpajoja voidaan järjestää esimerkiksi maalauksessa, keramiikassa ja kuvanveistossa. Työpajoja voidaan järjestää myös yhdistelemällä eri visuaalisen taiteen alueita, kuten esimerkiksi piirustus ja grafiikka, kuvanveisto ja keramiikka, valokuva- ja mediataide, yhteisötaide ja performanssi, tila-, ympäristö- ja katutaide sekä kuva- ja käsityötaide. Oppilas valitsee lukuvuositain oman kiinnostuksensa mukaiset teemaopinnot. Oppilasta kannustetaan teemaopintojen monipuoliseen toteuttamiseen. Monipuolisuus opinnoissa vahvistaa laaja-alaista kuvataiteen näkemystä, visuaalista osaamista ja taiteen tunte-
musta.

Teemaopinnot voivat sisältää lisäksi opintokokonaisuuteen ja sen tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia muita vaihtoehtoisia opintoja. Otsolan opiston vuosittaisessa taiteen perusopetuksen kuvataiteen kurssisuunnittelussa päätetään niistä opinnoista, jotka voidaan sisällyttää teemaopintojen opintokokonaisuuteen. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi lapsille ja nuorille suunnatut lyhytkurssit. Kuvataiteen teemaopinnot voivat sisältää myös vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia, joita voidaan järjestää muun muassa yhteistyössä muun taiteen perusopetuksen taiteenalan tai taiteen perusopetukseen rinnastettavien yhteistyökumppanien ja toimijoiden

kanssa. Opinnoissa huomioidaan tarvittaessa myös opettajan, huoltajan ja oppilaan yhdessä suunnittelema yksilöllinen, vaihtoehtoinen opintopolku. Opinnot teemaopinnoissa rakentuvat vuosittaiselle tarjottavien opintojen runkosuunnitelmalle.

7.3.2 Kuvataiteen yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 3 ROKOKOO

**200-400 tuntia, 3-5 lukuvuotta
12-16-vuotiaat**

TAVOITTEET

Taidesuhde

- ❖ Kannustaa oppilasta kehittämään taidekäsitustään tavoitteellisen kuva- ilmaisun, hänelle tärkeän taiteen ja oppimisen itsearvioinnin kautta.
- ❖ Rohkaista oppilasta jäsentämään omaa identiteettiään kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla.
- ❖ Tukea oppilasta kehittämään osaamistaan sekä itsenäisessä että vuorovaikutteisessa tavoitteellisessa kuvallisuudessa työskentelyssä.
- ❖ Kannustaa oppilasta syventämään kuvallista osaamistaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisutapoja monipuolisesti käyttäen.

Visuaalinen lukutaito

- ❖ Rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.

- ❖ Kannustaa oppilasta pohtimaan ja soveltamaan luovasti taiteiden ja tieteiden välisyyttä.
- ❖ Vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä ja kuvallisen kerronnan keinoja.
- ❖ Kehittää oppilaan taitoa tutkia ja tulkita visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista.
- ❖ Ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- ❖ Vahvistaa oppilaan ymmärrystä hahmottaa taiteen ja visuaalisen kulttuurin mahdollisuudet vaikuttajana ja arvojen välittäjänä sekä tukea oppilasta näkemystensä ilmaisemiseen.
- ❖ Ohjata oppilasta huomioimaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot toimiessaan yksin ja yhdessä.
- ❖ Kannustaa oppilasta hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistämiseen taiteen keinoin.
- ❖ Kehittää oppilaan kykyä työskennellä vuorovaikutteisesti muiden kanssa ja arvostamaan erilaisuutta
- ❖ Kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.
- ❖ Rohkaista oppilasta näkemystensä ja mielipiteidensä ilmaisemiseen taiteen keinoin.

SISÄLLÖT

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Sisällöt suunnitellaan eri kuvataiteen osa-alueisiin sopiviksi ja ne voivat käsitellä samanaikaisesti useampia sisältöjä.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- ❖ Tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista.
- ❖ Harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.
- ❖ Kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia.
- ❖ Hyödynnetään välineistön salliessa digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa sekä teosprosessien dokumentaatiossa.

Omat kuvat

- ❖ Tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille tärkeitä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.
- ❖ Pohditaan oppilaiden kuvien merkityksiä ja niiden suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

- ❖ Tutkitaan eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja sekä tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin.
- ❖ Pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.
- ❖ Hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taide- ja kulttuuri-toimintaan.
- ❖ Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuuri-kohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

- ❖ Tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.
- ❖ Harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

7.4 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, vertaisoppimiseen ja oppimisen itsearviointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan oma-aloitteisuuteen ja ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valitsemisessa ja omassa oppimisessa. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta pyritään edistämään hyödyntämällä paikallisia, valtakunnallisia ja globaaleja kulttuuripalveluja, toimijoita ja verkostoja.

Tiedollisen, taidollisen ja elämyksellisen opetuksen painopiste on kokemuksellisessa, tutkivassa ja toiminnallisessa oppimisessa ja taidetyöskentelyssä. Opinnoissa huomioidaan kuvailmaisun prosessimaisuus. Oppilaita rohkaistaan kokeilemiseen ja kannustetaan improvisointiin sekä sattuman hyödyntämiseen. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen.

7.5 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Arviointi on jatkuvaa, oppimiseen kannustavaa ja monipuolista. Arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen

tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin.

Palautteen kohteina ovat kaikki yhteisissä opinnoissa ja teemaopinnoissa opetukselle asetetut tavoitteet: *Taidesuhde*, *Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Itsearviointinissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyä ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Itsearviointia toteutetaan kerran syyslukukaudella ja kevätlukukaudella tarkastellaan miten tavoitteet ovat toteutuneet.

Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja voidaan harjoitella opintojen kuluessa palautetuokiossa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiansa taitojen laajentamisessa. Jatkuva arviointi ja palaute kehittävät oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua sekä taidesuhteen ja identiteetin rakentumista kuvataiteen

keinoin. Oppilas saa ohjausta arviointiin ja kuvataiteen arviointikäytäntöihin koko opiskelunsa ajan. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä huomioimaan toisten näkemyksiä.

Arviointi kohdistuu työskentelyprosessiin ja sen aikana toteutettuihin teoksiin. Arvioinnissa korostuvat opintojen ja opetustunnin aikana tapahtuva suullinen arviointi ja vuorovaikutteiset palautekeskustelut sekä sanallistaminen.

Itsearviointinnissa oppilasta ohjataan oman oppimisen sanallistamiseen ja tarkasteluun sekä tavoitteiden asettamiseen, työskentelyn havainnoimiseen ja dokumentointiin. Oppilaan arvioinnin, itsearviointin ja vertaisarviointin työmuotona voidaan käyttää erilaisia arvioinnin muotoja.

8 KÄSITYÖTAIDE

Otsolan kansalaisopisto antaa käsityötaiteen yleisen oppimäärän mukaista perusopetusta 7-16 –vuotiaille lapsille ja nuorille Porissa, ja Eurajoella. Otsolan kansalaisopiston opetussuunnitelma perustuu taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteisiin OPH 2017, ja se on laadittu yhteistyössä opiston opettajien, oppilaitosjohdon ja muun opiston henkilökunnan kanssa.

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle suhteelle käsityölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaa-

lien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä.

Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan

käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

8.1 Käsityön yhteiset opinnot

Käsityön yhteisten opintojen opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Otsolan kansalaisopistossa toteutettava käsityön yleisen oppimäärän yhteisten opintojen 300 tunnin laskennallinen laajuus muodostuu kahdesta opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuus yksi (1) on suunnattu 7–9-vuotiaille ja on kestoltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen, yhteensä 150 tuntia. Opintokokonaisuus kaksi (2) on suunnattu 10–12-vuotiaille ja on kestoltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen, yhteensä 150 tuntia. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittaiselle runkosuunnitelmalle, joka antaa tavoitteet tiedollisen ja taidollisen osaamisen laajentamiselle ja syventämiselle.

8.1.1 Käsityön yhteisten opintojen tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taito-

ja. Opinnoissa tavoitellaan keskittymiskyvyn, vuorovaikutustaitojen ja omaaloitteisuuden kehittämistä.

Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä.

Otsolan käsityötaiteen opiskelussa oppilaalla on mahdollisuus tutustua monipuolisesti käsityön maailmaan. Opinnoissa keskitytään käsityön tekemiseen ja kokemiseen. Oppitunneilla luodaan mahdollisuudet oppimisen iloon ja rohkaistaan tutustumaan erilaisiin käsityön muotoihin ja moninaisiin materiaaleihin. Omat mieltymykset mahdollistavat käsityön kokemisen omalla persoonallisella tavalla.

Opetuksen tavoitteet:

TAIDOT JA MUOTOILU

- ❖ tukea ja rohkaista oppilasta käden taitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- ❖ kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- ❖ herättää oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- ❖ rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ❖ ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ❖ ohjata oppilasta välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön.

YHTEISKUNTA JA KULTTUURI

- ❖ innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityö-kulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- ❖ tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- ❖ rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- ❖ auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- ❖ kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- ❖ auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota.

TAITEIDEN JA TIETEIDEN VÄLISYYS

- ❖ ohjata oppilasta hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- ❖ kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestäväen kehityksen näkökulmasta
- ❖ innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

8.1.2 Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan

tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

PUKEUTUMISTA

tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetus-teknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista.

PALVELUYMPÄRISTÖJÄ

tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

8.1.3 Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1 TUTUSTUTAAN MONIPUOLISEEN KÄSITYÖN MAAILMAAN

**150 tuntia, 3 lukuvuotta
7-9-vuotiaat**

TAVOITTEET

- ❖ Innostaa oppilasta uusien taitojen kokeilemiseen ja nauttimaan käsillä tekemisestä.
- ❖ Motoristen taitojen kehittyminen.
- ❖ Omaan työskentelyyn keskittyminen.
- ❖ Varmistaa, että oppilas oppii välineiden, laitteiden ja materiaalien turvallisen käytön.
- ❖ Ohjata oppilasta työtiloista ja välineistä huolehtimiseen.
- ❖ Yhdessä toimiminen ja vuorovaikutus ryhmän kanssa.
- ❖ Viihtyisän oppimisympäristön ja positiivisen ilmapiiirin luominen.
- ❖ Tukea oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymistä.
- ❖ Kannustaa oppilasta harjoittelemaan omaan työhön liittyvää luonnostelua ja dokumentointia.

- ❖ Rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään käsityötaiteen ja muiden taiteiden monilla osa-alueilla eri materiaaleja käyttäen.
- ❖ Ohjata oppilasta hahmottamaan käsityö osana taiteita ja tieteitä.

SISÄLLÖT

- ❖ Opinnoissa tutustutaan monipuoliseen käsityön maailmaan. Valmistetaan tuotteita ja teoksia yksin ja yhdessä. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineenä. Kokeillaan monipuolisesti materiaaleja ja työtapoja. Tutustutaan värien monipuoliseen käyttöön. Opetellaan erilaisten välineiden käyttöä ja niiden huoltamista.
- ❖ Luodaan turvallinen työskentelyympäristö, jossa kokeillaan, tutkitaan ja keksitään yhdessä, miten käsityöllisin menetelmin voi suunnitella erilaisia tuotteita ja teoksia sekä luoda viihtyisää ympäristöä.
- ❖ Herätellään esteettistä valintakykyä ja tuetaan oppilasta vallitsemaan ekologisia vaihtoehtoja.
- ❖ Näyttelytoimintaan osallistuminen/valvonta/esittely.

OPINTOKOKONAISUUS 2

HAVAINNOIDAAN, TUTKITAAN, Kokeillaan ja sovelletaan

150 tuntia, 3 lukuvuotta
10-12-vuotiaat

TAVOITTEET

- ❖ Ympäristön havainnointi.
- ❖ Rohkaista oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan omia ideoitaan.
- ❖ Auttaa oppilasta ymmärtämään esteettistä lopputulosta ja ekologisia näkökulmia.
- ❖ Ohjata oppilasta tunnistamaan lähiympäristön ja kansallisen kulttuurin ominaispiirteitä.
- ❖ Tukea ja rohkaista oppilasta käden taitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.
- ❖ Innostaa oppilasta keksimään ja kokeilemaan.
- ❖ Toteuttaa ja kehitellä omia ideoita valmiiksi tuotteeksi.
- ❖ Itselle merkitykselliset käsityöt ja työtavat.
- ❖ Kannustaa oppilasta harjoittelemaan omaan työhön liittyvää luonnostelua ja dokumentointia.
- ❖ Auttaa oppilasta ymmärtämään työjärjestyksen tärkeys.
- ❖ Opettaa oppilasta seuraamaan työohjeita ja huomaamaan erilaisien työmenetelmien yhteys lopputulokseen.
- ❖ Innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityön tekijäksi, havainnoijaksi ja kuluttajaksi.
- ❖ Tukea oppilasta ilmentämään omia ajatuksia ja tunteita käsityön avulla.
- ❖ Käsityöperinteeseen tutustuminen ja perinteiden soveltaminen nykypäivään.
- ❖ Tutustuttaa oppilas käsityöyrittäjyyden perinteisiin.
- ❖ Ohjata oppilasta huomaamaan omien valintojen vaikutus käsityössä.
- ❖ Suunnittelun pohjaksi otetaan oppilaan omat tarpeet. Suunnittelussa huomioidaan esteettisyys, kestävä kehitys ja vastuullisuus.
- ❖ Innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

SISÄLLÖT

- ❖ Kokeillaan laajemmin erilaisia käsityötekniikoita.

- ❖ Kannustetaan oppilasta valitsemaan aiheita oman kiinnostuksen mukaan.
- ❖ Työskentelytapana tutkimus ja suunnittelu.
- ❖ Oman ilmaisun ja kasvun tukeminen.
- ❖ Kannustaa oppilasta havainnoimaan, arvioimaan ja sanallistamaan omaa työskentelyään.
- ❖ Näyttelytoimintaan osallistuminen/valvonta/esittely.
- ❖ Tutustutaan pukeutumisen muoti-ilmiöihin ja pukeutumisen kulttuurien välisiin ominaispiirteisiin.
- ❖ Huomioidaan asiakaslähtöisyyttä.
- ❖ Tarkastellaan käsityön merkitystä ihmisen hyvinvointiin ja viihtyisyyteen.
- ❖ Tutustutaan käsityöyrittäjyyteen.
- ❖ Tutustutaan asumisen esine- ja tekstiiliympäristöihin.

8.2 Käsityön teemaopinnot

8.2.1 Käsityön teemaopintojen tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Koulutuksen

järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Opetuksen tavoitteet:

TAIDOT JA MUOTOILU

- ❖ ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- ❖ rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- ❖ kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- ❖ vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- ❖ kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

YHTEISKUNTA JA KULTTUURI

- ❖ rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- ❖ ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- ❖ kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ❖ ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin

- ❖ auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- ❖ kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsitöyrittäjyyteen.

TAITEIDEN JA TIETEIDEN VÄLISYYS

- ❖ ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- ❖ kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävän kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- ❖ innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- ❖ rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkymätöntä näkyväksi käsityöksi.

8.2.2 Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palvelu ympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnon ympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palvelu ympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnon ympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

8.2.3 Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 3 SUUNNITELLAAN JA ILMAISTAAN

**100-200 tuntia, 2-3 lukuvuotta
12-14-vuotiaat**

TAVOITTEET

- ❖ Taiteidenvälisyys.

- ❖ Oppilaan omien vahvuuksien huomioiminen.
- ❖ Ajankohtaisten ilmiöiden tarkastelu.
- ❖ Oman toiminnan ja työn arvioinnin harjoittelu.
- ❖ Kehittää oppilaan ilmaisu- ja taitojen avulla ja taitoja laajentamalla.
- ❖ Luottamus omaan ilmaisuun ja osamiseen.
- ❖ Auttaa oppilasta ymmärtämään tekijänoikeudet.
- ❖ Laajentaa oppilaan materiaalituntemusta ja syventää tekniikkatuntemusta.
- ❖ Harjoitella tuotekehitystä eri ympäristöihin ja ratkaistaan arjen elinympäristön haasteita käsityöllisin keinoin.
- ❖ Ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja käsityökulttuuria.
- ❖ Viihtyvyys ja hyvinvointi.

SISÄLLÖT

- ❖ Kehittää opiskelijan kykyä tulkita ohjeita, hallita työjärjestystä ja työmenetelmiä itsenäisesti
- ❖ Näyttelytoimintaan osallistuminen/valvonta/esittely.
- ❖ Ohjataan oppilasta hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa sekä verkkoympäristöjä työskentelyssä, talentamisessa ja tuotosten jakamisessa.
- ❖ Portfolion laatiminen
- ❖ Työskennellään yksin ja yhdessä luoden tuotteita ja palveluita itselle ja toisille.
- ❖ Teoksien materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineenä.

OPINTOKOKONAISUUS 4

LUONNOSTELLAAN JA MUOTOILLAAN

100-200 tuntia, 2-3 lukuvuotta

14-16-vuotiaat

TAVOITTEET

- ❖ Omien ilmaisukeinojen löytäminen
- ❖ Identiteetin muotoutuminen ja yhteisöön kuuluminen
- ❖ Lisätä käsityöprosessin sujuvuutta hyvällä työjärjestyksellä, ohjeita pohtimalla ja sopivia työmenetelmiä valitsemalla.
- ❖ Omien tarpeiden huomioiminen
- ❖ Elinikäinen harrastuneisuus
- ❖ Kannustaa oppilasta tutustumaan käsityöyrittäjyyteen ja paikalliseen yritystoimintaan.
- ❖ Auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja.
- ❖ Panostaa laadukkaisiin materiaaleihin ja pohtia omien valintojen vaikutuksia ympäristöön ja tuotteen elinkaareen.
- ❖ Kannustaa oppilasta osallistumaan kädentaitojen kehittämiseen ja elävöittämään käsityöperinnettä.
- ❖ Tukea oppilasta yhdistämään muita taiteita omaan käsityölliseen työskentelyyn ja muotoiluun.
- ❖ Ohjata oppilasta ymmärtämään käsityö monitieteellisenä ilmiönä ja hyödyntämään sitä omassa työskentelyssään.
- ❖ Kannustaa oppilaita yhteisölliseen toimintaan.
- ❖ Tukea oppilasta rohkeasti luottamaan taitoihinsa visioida tulevaisuutta ja luoda innovatiivisia teoksia ja käytännön esineitä.
- ❖ Auttaa oppilasta hyödyntämään kierrätystä ja toteuttamaan kestävästä kehityksestä omassa työskentelyssä.

SISÄLLÖT

- ❖ Ohjataan oppilasta ymmärtämään, että taiteen avulla pystyy vaikuttamaan.
- ❖ Kannustaa opiskelijaa tutustumaan käsityöyrittäjyyteen, taidenäyttelyihin ym.
- ❖ Näyttelytoimintaan osallistuminen/ rakentaminen/ valvonta/esittely.
- ❖ Kuluttajan/tilaajan toiveet ja asiakaslähtöisyys. Tutustuminen käsityöyrittäjyyteen.
- ❖ Kriittinen kuluttaja.
- ❖ Ohjataan oppilasta hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa sekä verkkoympäristöjä työskentelyssä, tallentamisessa ja tuotosten jakamisessa.
- ❖ Portfolion laatiminen.

8.3 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiseksi, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle

asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Käsityön työtapojen valinnassa tärkeintä on ylläpitää oppilaan motivaatio, herättää oppimisen ilo ja kannustaa kehittämään omaa työskentelyä. Oppilasta opetetaan tutkimaan omia oppimistapojaan ja kehittämään niitä. Oman työskentelyn dokumentointi vahvistaa oppimista. Dokumentointia voi tehdä valokuvaamalla, kirjoittamalla, sähköisesti, päiväkirja- tai blogi-muodossa.

8.4 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat

oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itse- ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan. Näytelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti oppilaan oppimisproses-

sisä, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilaalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.